

Vodič za finansiranje i poslovne modele

Oživimo gradove!

Priznanja

Autori:

Siobhan McQuaid, Centar za društvene inovacije, Trinity College Dublin i Isobel Fletcher, Horizon Nua

Priznanja:

Holandski istraživački institut za tranzicije, Connecting Nature vodeći gradovi Glasgow, Genk i Poznań.

Connecting Nature se finansira iz okvirnog programa Horizon 2020 Ugovora o grantu Evropske Unije br. 730222

ISBN broj: 978-1-9161451-9-1

Sadržaj

Odjeljak 1 Uvod

- Šta su rješenja zasnovana na prirodi?
- Šta je Connecting Nature okvir?

Glosar

Odjeljak 2 Šta mislimo pod 'finansiranjem'?

Odjeljak 3 Kako finansirati rješenja zasnovana na prirodi?

Odjeljak 4 Dodatni resursi

1 | Uvod

Šta su rješenja zasnovana na prirodi?

Evropska komisija definiše rješenja zasnovana na prirodi kao rješenja za društvene promjene koja su:

“inspirisana i podržana prirodnom, koja su isplativa i istovremeno pružaju ekološke, društvene i ekonomske koristi i pomažu u izgradnji otpornosti. Takva rješenja unose sve više raznolikih, prirodnih i na prirodi zasnovanih karakteristika i procesa u gradove, krajolike i morske pejzaže, kroz lokalno prilagođene, resursno učinkovite i sistemske intervencije.”

Rješenja zasnovana na prirodi doprinose biološkoj raznolikosti i podržavaju pružanje niza usluga ekosistema.

Šta je to Connecting Nature okvir?

Dizajniranje i implementacija rješenja zasnovanih na prirodi u razmjeru koji donosi ekonomske, ekološke i društvene koristi, dok istovremeno gradi otpornosti i doprinosi biološkoj raznolikosti je složen proces sa mnogo različitih pitanja koja treba razmotriti.

Kao odgovor na ovu neizvjesnost, Connecting Nature je razvio procesni alat koji pomaže gradovima i drugim organizacijama da se kreću putem ka implementaciji rješenja zasnovanih na prirodi u velikim razmjerima: **Connecting Nature okvir**. Okvir prepoznaje **tri različite faze razvoja** rješenja zasnovanog na prirodi: planiranje, isporuka i upravljanje.

U svakoj fazi postoji **sedam zasebnih elemenata** koje gradovi i drugi subjekti moraju uzeti u obzir prilikom oblikovanja svog individualnog rješenja zasnovanog na prirodi: **tehnička rješenja, upravljanje, procjena utjecaja, finansiranje, poduzetništvo, korpodukcija i reflektivno praćenje**.

Gradovi mogu odlučiti da počnu sa bilo kojim elementom Okvirnog procesa i razmatraju ostale redoslijedom koji odgovara njihovom kontekstu. Ono što proizilazi iz Okvirnog procesa je sveobuhvatan pregled od 360° svake faze razvoja rješenja zasnovanog na prirodi.

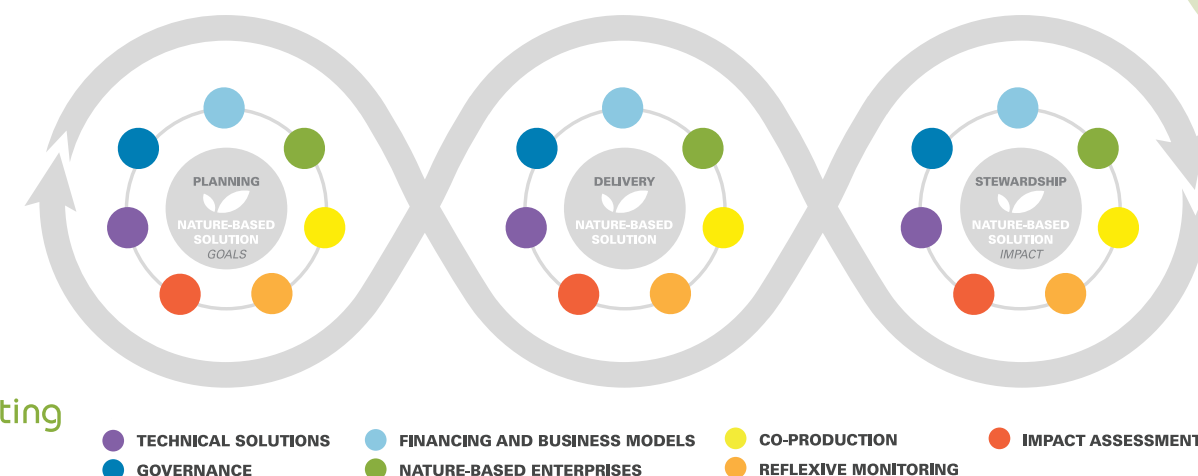
Vodiči

Kako bi Vam pomogao u razvoju Vašeg rješenja zasnovanog na prirodi, Connecting Nature je proizveo seriju vodiča. Sveukupni Connecting Nature Okvirni vodič je dobra polazna tačka. Postoji i vodič za svaki element okvirnog procesa koji opisuje korake implementacije i pruža studije slučaja koje pokazuju rad u praksi. Dostupan je i priručnik koji pokazuje korake Connecting Nature okvirnog procesa.

Svi Connecting Nature vodiči i priručnici se mogu preuzeti sa www.connectingnature.eu.

Prijevod donjeg prikaza: Planning (planiranje) Nature-Based Solution Goals (rješenje zasnovano na prirodi - ciljevi); Delivery (isporuka) Nature-Based Solution (rješenje zasnovano na prirodi); Stewardship (upravljanje) Nature-Based Solution Impact (rješenje zasnovano na prirodi - utjecaj); Technical Solutions (tehnička rješenja); Governance (upravljanje); Financing and Business Models (finansiranje i poslovni modeli); Nature-Based Enterprises (preduzeća zasnovana na prirodi); Co-Production (koprodukcija); Reflexive Monitoring (reflektivno praćenje); Impact Assessment (procjena utjecaja)

Connecting Nature Framework

Glosar

PES:

Payment for Ecosystem Services (Plaćanje za usluge ekosistema) je inovativan pristup koji potiče održavanje prirodnih ekosistema kroz ekološki prihvatljive prakse koje izbjegavaju štetu drugim korisnicima prirodnih resursa. (Izvor: WWF, Svjetski fond za divlje životinje)

Upravljanje:

Upravljanje rješenjem zasnovanim na prirodi opisuje kontinuirano participativno upravljanje i održavanje rješenja zasnovanog na prirodi.

Upravljanje uključuje praćenje i evaluaciju rješenja zasnovanih na prirodi, što omogućava izradu adaptacija koje osiguravaju dugoročnu održivost i otpornost. (Izvor: Connecting Nature okvirni vodič)

Koncesiono finansiranje:

Nepovratna finansijska sredstva iz javnih institucija (kao što su grantovi iz EU programa, nacionalnih ili gradskih programa) ili privatnih institucija (npr. filantropi, nevladine organizacije itd.) (Izvor: EIB, 2020.).

Komercijalno finansiranje:

Finansiranje od javnih razvojnih banaka (npr. Evropska investiciona banka) ili privatnih finansijskih institucija (npr. lokalnih banaka ili fondova kapitala). (Izvor: EIB, 2020.).

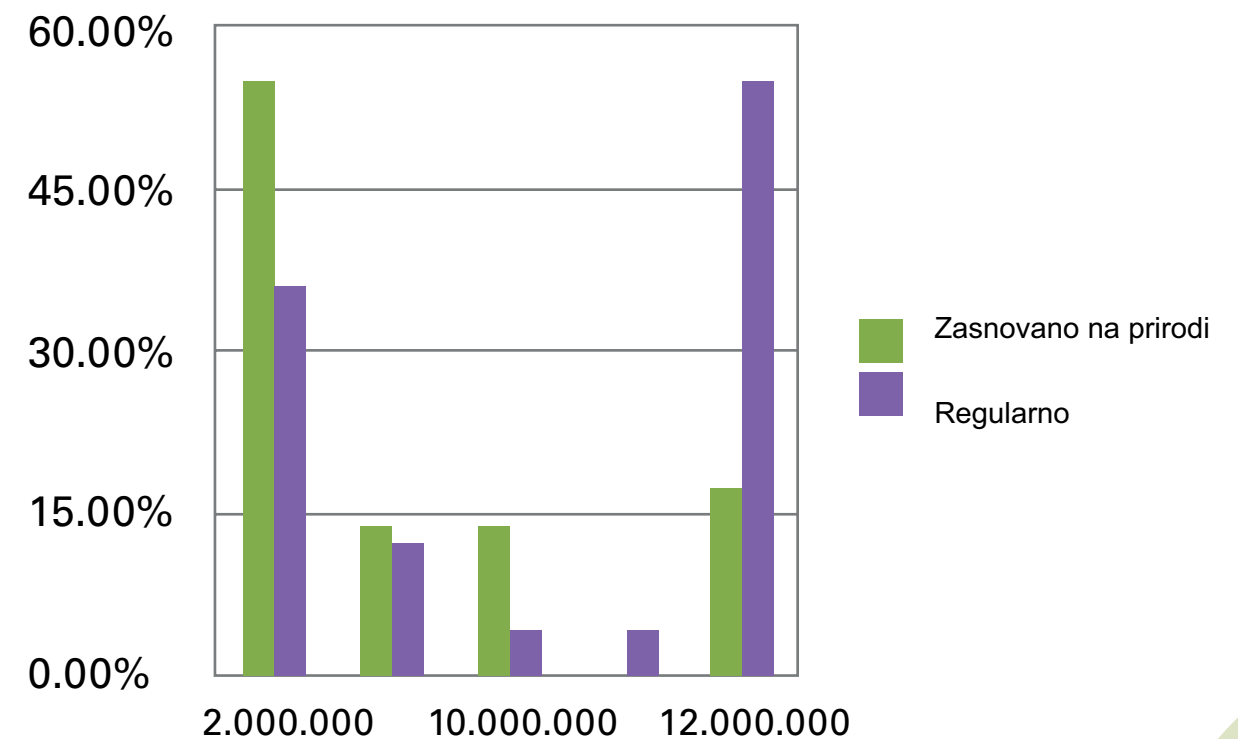
Hibridno finansiranje:

Odnosi se na finansiranje iz različitih izvora koncesionog finansiranja. Kombinovano finansiranje: Odnosi se na kombinaciju koncesionog finansiranja i komercijalnog finansiranja. (Izvor: EIB, 2020.).

2 | Šta mislimo pod 'finansiranjem'?

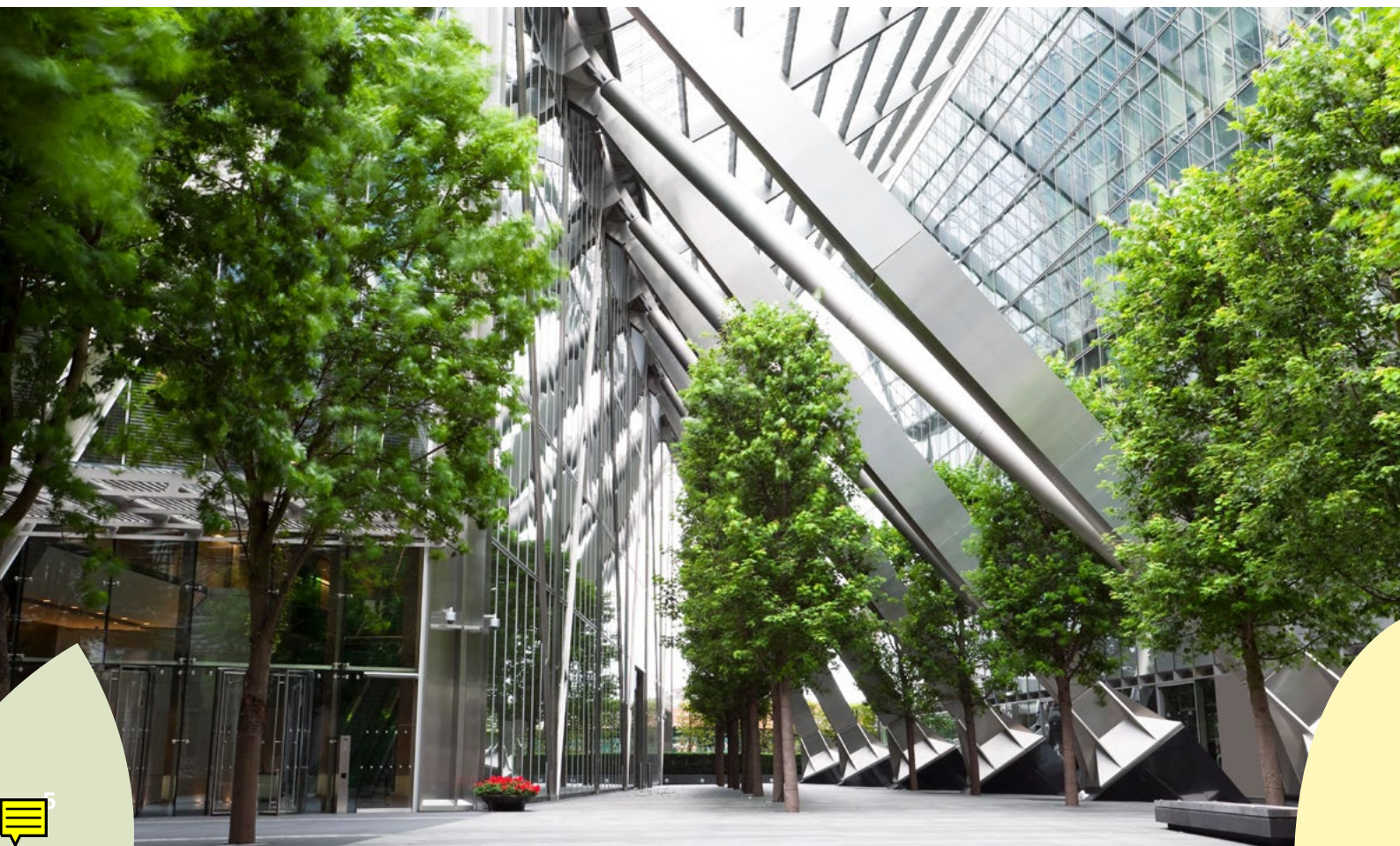
Rješenja zasnovana na prirodi se sve više prepoznaju kao isplativ način rješavanja problema klimatskih promjena i izazova biološke raznolikosti što rezultira ekonomskim, društvenim i ekološkim koristima.

Ponekad su rješenja zasnovana na prirodi male intervencije poput malih društvenih vrtova ili parcela. U drugim slučajevima su to vrlo velike infrastrukturne investicije poput održivih urbanih drenažnih šema (SUDS), postrojenja za tretman otpadnih voda za fitoremedijaciju ili projekata ekološke obnove kao što je sanacija obala rijeke. Finansiranje se odnosi na pronalaženje sredstava za stvaranje i održivo izdržavanje rješenja zasnovanog na prirodi.

Prikaz 1: Projekti rješenja zasnovanih na prirodi razlikuju se po obimu. Podaci zasnovani na uzorku od preko 300 rješenja zasnovanih na prirodi.

Izvor: Connecting Nature, Diana Dushkova & Dagmar Haase, Humboldt Univerzitet Berlin, 2018

Ko plaća rješenja zasnovana na prirodi?

Rješenja zasnovana na prirodi mogu se platiti na mnogo načina i često se financiraju kombinacijom različitih izvora finansiranja.

Na primjer, projekti manjeg obima, kao što su bašte u zajednici, mogu se financirati vladinim grantovima (također poznatim kao koncesiono finansiranje, pogledaj glosar), kroz organizovane događaje za prikupljanje sredstava u zajednici ili putem platformi za masovno finansiranje.

Studija slučaja: Crowdfunding parkova – da li stvarno djeluje ili mi to samo zamišljamo?

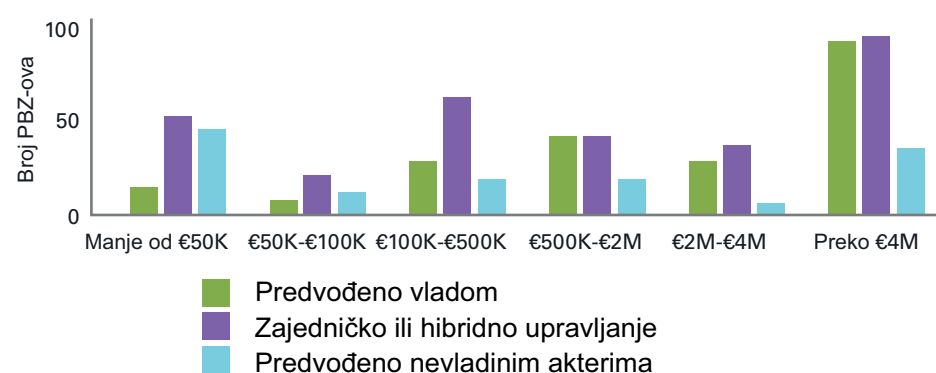
Crowdfunding je postao popularan kao alternativni način prikupljanja sredstava. Crowdfunding omogućava velikom broju ljudi da doprinesu relativno malom iznosu potrebnom za projekat.

Sredstva se obično izdvajaju putem internetske platforme, a donacije se zatim udružuju za finansiranje projekta. MyParkScotland je građanska crowdfunding platforma za prikupljanje sredstava za javne parkove ili zelene površine.

Iskustvo MyPark Scotland je da se crowdfunding najčešće koristi za prikupljanje malih iznosa (obično manje od 5000 eura) i često se koristi u kombinaciji sa drugim izvorima finansiranja. Planiranje i promocija su ključni faktori koji doprinose uspjehu crowdfundinga.

Povećana svijest i „uključivanje“ građana u projekte lokalne zajednice, važne su dodatne prednosti crowdfundinga. MyPark Scotland je napravio komplet resursa o korištenju crowdfundinga za finansiranje rješenja zasnovanih na prirodi. Detalji se nalaze u odjeljku Resursi.

Izvori finansiranja za rješenja zasnovana na prirodi

Prikaz 2. Hibridno upravljanje i finansije uobičajna su praksa za urbana rješenja zasnovana na prirodi, neovisno o veličini ulaganja.

Izvor: Almassy, D., Pinter, L., Rocha, S., Naumann, S., Davis, M., Abhold, K., Bulkeley, H. (2018) Urban Nature Atlas: Baza podataka za rješenja zasnovana na prirodi u 100 evropskih gradova.

Vladini i nevladini akteri su zajednički implementirali 44% identifikovanih rješenja zasnovanih na prirodi (428 projekata). Isključivo od strane državnih organa je upravljano sa 289 (30%) i 259 (26,5%) od strane nevladinih organa.

Izazovi finansiranja rješenja zasnovanih na prirodi:

Nejasan povrat ulaganja:

Poslovni model za osiguravanje povrata ulaganja u rješenja zasnovana na prirodi nije toliko jasan u odnosu na druga ulaganja poput „pay-as-you-go“ ulaganja (sistem u kojem se troškovi plaćaju kako nastaju ili se usluga unaprijed plaća), kao što su održivi transport ili obnovljiva energija gdje se može naplatiti naknada za korištenje.

Uz neke vrste rješenja zasnovanih na prirodi, kao što su javni park ili sistem upravljanja poplavama, koristi dijele mnogi korisnici i može biti teško naplatiti posebne naknade za

individualnu upotrebu. Neki uspješni pay-as-you-go modeli postoje, poput nekretnina National Trust u UK gdje se naplaćuje naknada za ulazak u određene vrtove i parkove.

Održivi poslovni modeli mogu postojati i za rješenja zasnovana na prirodi u sektorima šumarstva i ekoturizma gdje je priroda „požnjeta“ na održiv način.

Općenito, međutim, percepcija postoji o tome da su ulaganja u rješenja zasnovana na prirodi veći rizik i da postoji duži vremenski okvir za povrat ulaganja u odnosu na druge vrste ulaganja. Dobra vijest je da će se ova percepcija vjerovatno promijeniti sa uspješnijim poslovnim modelima zasnovanim na prirodi koji se koriste i dijele.

Teško je kvantifikovati prednosti rješenja zasnovanih na prirodi:

Često čujemo o višestrukim prednostima koje rješenja zasnovana na prirodi donose okolišu, zdravlju i dobrobiti lokalnih zajednica, pa čak i lokalnoj ekonomiji.

Međutim, odluke o finansiranju se često donose na osnovu analize troškova i koristi i ponekad je teško kvantifikovati i objasniti novčane i nenovčane koristi koje proizilaze iz rješenja zasnovanih na prirodi bez odgovarajuće planirane procjene. Kako, na primjer, date novčanu vrijednost blagostanju?

Obveznice za uticaj na okoliš (Environmental Impact Bonds - EIBs) su jedno rješenje za takve izazove. Na primjer, u SAD-u su neke vodovodne firme spremne platiti za prednosti rješenja zasnovanih na prirodi, odnosno one koriste EIB da plate smanjenje oticanja kišnice koja začeppljuje kanalizacione prelivne sisteme.

Obim je prevelik ili premali:

Individualni projekti rješenja zasnovanih na prirodi na gradskom nivou se često smatraju premalim za direktno finansiranje od strane velikih finansijskih institucija. Za velike projekte, gradovi često ili nemaju apetit da preuzmu finansiranje velikim zaduživanjem ili nemaju znanje da naprave poslovni slučaj za proširenu implementaciju.

Ne znamo kako da saradujemo sa različitim agencijama i organizacijama kako bismo postigli hibridno ili kombinovano finansiranje:

Finansiranje javnog sektora ostaje jedan od najvažnijih izvora finansiranja za rješenja zasnovana na prirodi i često postoji zavisnost od istih izvora finansiranja grantova iz godine u godinu, što projekte čini ranjivim.

Bilo bi poželjno da rješenja zasnovana na prirodi imaju više partnera za finansiranje, međutim nedostatak iskustva aktera u saradnji sa nejavnim izvorima finansiranja je u nekim zajednicama otežan nedostatkom odgovarajućeg pravnog i regulatornog okvira koji bi podržao takva partnerstva.

Oni koji omogućavaju obezbjeđivanje finansiranja:

Visoka politička i javna administrativna podrška je ključni faktor uspjeha u osiguravanju dugoročno održivog finansiranja za rješenja zasnovana na prirodi. Međustranačka politička podrška može pomoći da se osigura finansiranje javnog sektora, a podrška na najvišem nivou od strane javnih administratora može pomoći da se osigura saradnja između odjeljenja koja su potrebna za postizanje punog učinka rješenja zasnovanih na prirodi.

Da bi se osigurala politička podrška, rješenja zasnovana na prirodi trebaju biti jasno usklađena:

Na nivou od vrha do dna sa vizijom grada, strategijama i politikama i programima planiranja.

Na nivou od dna do vrha sa potrebama građana i zainteresovanih strana kroz jasan proces angažmana i koprodukcije.

Razvijanje održivih poslovnih modela za rješenja zasnovana na prirodi.

Istraživanja su pokazala da se prečesto fokusira na finansiranje troškova kapitalnih ulaganja u rješenja zasnovana na prirodi i da se nedovoljno razmatra planiranje dugoročno održivih poslovnih modela kako bi se osigurao povrat ulaganja. Connecting Nature, Naturvation i nekoliko drugih evropskih projekata razvili su alate i metodologije za pomoć u planiranju održivih poslovnih modela.

KORISTAN RESURS!

Naturvation Katalog poslovnih modela

Katalog poslovnih modela za urbana rješenja zasnovana na prirodi, razvijen od strane projekta Naturvation, predstavlja detaljniji vodič za osam različitih poslovnih modela za urbana rješenja zasnovana na prirodi. Detalji u Odjeljku 4 – Dodatni resursi.

Prijevod:
Poduzimamo akciju za urbanu prirodu
Business Model Catalogue
(Katalog poslovnih modela)

TAKING ACTION FOR URBAN NATURE

Business Model Catalogue

3 | Kako financirati rješenja zasnovana na prirodi?

Identifikovane su tri glavne faze finansiranja rješenja zasnovanih na prirodi. Ove se faze mogu ponoviti više puta tokom životnog vijeka rješenja zasnovanog na prirodi. Tri faze su:

1. Finansiranje planiranja rješenja zasnovanih na prirodi:

Planiranje i dizajn rješenja zasnovanih na prirodi, a posebno velikih projekata infrastrukturnog tipa, može potrajati dugo, uključiti mnoge organizacije u dugotrajne koprodukcijske procese i često može biti veoma skupo.

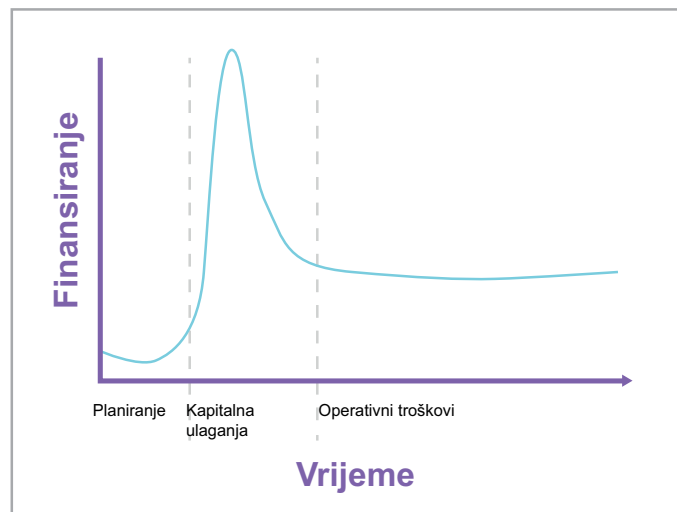
2. Finansiranje kapitalnih ulaganja u rješenja zasnovana na prirodi:

Obično su najveći troškovi vezani za projekte rješenja zasnovanih na prirodi kapitalni troškovi povezani s početnom implementacijom. Ovi troškovi obično nastaju u kratkom vremenskom periodu.

3. Finansiranje tekućih operativnih troškova:

Troškovi održavanja i rada rješenja zasnovanih na prirodi (ponekad poznati kao faza upravljanja) su često značajni i javljaju se tokom dugog vremenskog perioda.

Tekući troškovi rješenja zasnovanih na prirodi i mogućnosti stvaranja prihoda su ključni elementi koje treba uzeti u obzir pri planiranju poslovnog modela rješenja zasnovanih na prirodi.

Prikaz 3. Faze finansiranja rješenja zasnovanih na prirodi

Izvor: Connecting Nature, 2019.

Studija slučaja: Labiomista javno-privatno partnerstvo

Labiomista, što znači "mješavina života", dobar je primjer kombinacije financiranja. To je park od 24 hektara koji se nalazi na zemljištu bivšeg rudnika uglja u regiji Flandrija u Belgiji.

Labiomista istražuje biokulturnu raznolikost – vezu između ljudi i prirode.

Finansiranje kapitalnih investicija je dostavljeno kroz inovativno partnerstvo javnog i privatnog sektora: Koen Van Mechelen, konceptualni umjetnik, čiji se studio nalazi na licu mjesta, uložio je oko 8 miliona eura u projekat, što je upareno sa finansiranjem javnog sektora u iznosu od oko 12,6 miliona eura.

Poslovni model za finansiranje tekućih troškova baziran je prvenstveno na prihodu od plaćanja upotrebe koje dolazi od turista koji posjećuju izložbu mnogih (živih) umjetničkih djela na otvorenom koja se prostiru po cijelom parku.

Connecting Nature preporučuje četiri koraka u osiguravanju finansiranja za sve tri faze rješenja zasnovanih na prirodi.

Korak 1: Osiguravanje čvrste potporne baze za rješenja zasnovana na prirodi

Podizanje svijesti i osiguravanje podrške međustranačkih političkih lidera i javnih administratora za rješenja zasnovana na prirodi je kritično važan prvi korak ka osiguravanju finansiranja javnog sektora i njihovom korištenju za privlačenje finansiranja iz drugih izvora.

Connecting Nature Vodič za upravljanje objašnjava kako uskladiti rješenja zasnovana na prirodi sa vizijama grada, strategijama, politikama i programima planiranja kako bi se osigurala politička podrška. Osiguravanje političke podrške usko je isprepletano s boljom svijesti, angažmanom i podrškom za rješenja zasnovana na prirodi od strane građana i sudionika (tj. relevantnih grupa učesnika kao što su dobrotvorne organizacije za očuvanje prirode ili organizacije zajednice).

Connecting Nature vodič za koprodukciju objašnjava kako uključiti građane i sudionike u koprodukciju rješenja zasnovanih na prirodi, na nivou od dna ka vrhu, koja ravnopravno odgovaraju na potrebe zajednice i dionika.

Wim Dries, gradonačelnik belgijskog grada Genka (2009–2024) je dugi niz godina vokalni šampion za rješenja zasnovana na prirodi.

Bio je ključan u podizanju svijesti o prednostima rješenja zasnovanih na prirodi na regionalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou vlasti. Pomogao je u otključavanju finansiranja regionalne vlade osiguravajući priznanje za rješenja zasnovana na prirodi kao važne inovacije za borbu protiv klimatskih promjena.

U Genku je bio u odeći u korištenju javnog finansiranja za opravdanje drugih izvora finansiranja iz dobrotvornih organizacija, filantropa i preduzeća.

Unutar gradskog vijeća Genka, podržava saradnju između odjeljenja i strukture upravljanja kako bi se postigao maksimalni učinak rješenja zasnovanih na prirodi i uspostavio je okruženje koje podržava preuzimanje rizika i eksperimentisanje s novim modelima finansiranja i upravljanja.

Korak 2: Planiranje održivih poslovnih modela i finansiranje rješenja zasnovanih na prirodi

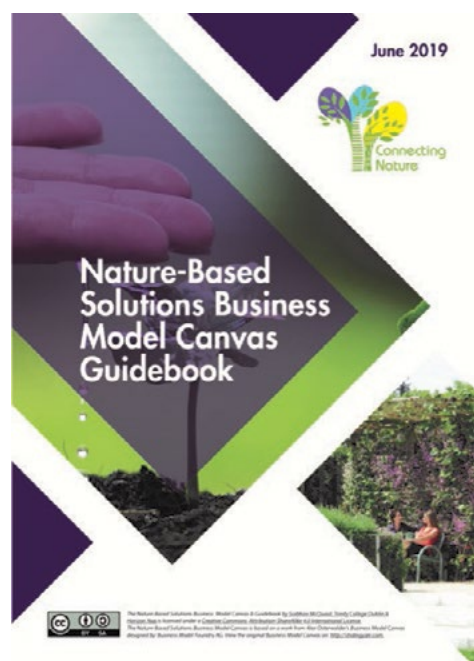
Connecting Nature je razvio prilagođen vodič i radionicu za dizajn poslovnog modela kako bi pomogao organizacijama da planiraju dugoročni poslovni model za svoje rješenje zasnovano na prirodi.

Dizajn poslovnog modela koristilo je svih jedanaest gradova u Connecting Nature i u mnogim drugim projektima i radionicama, a zatražilo ga je preko 100 organizacija širom svijeta kako bi im pomogao u planiranju održivih poslovnih modela zasnovanih na prirodi.

Dizajn poslovnog modela se može se može koristiti kao samostalno okruženje u jednoj organizaciji kao što je gradsko vijeće za izgradnju saradnje između više odjela. Može se koristiti za okupljanje mnogih zainteresovanih strana iz različitih institucija i sektora i može pomoći u izgradnji konsenzusa o zajedničkoj viziji za rješenja zasnovana na prirodi.

Zainteresovane strane uključene u radionicu dizajna poslovnog modela rješenja zasnovanih na prirodi za vrt zajednice Growchapel, Glasgow, februar 2020.
Izvor: Siobhan McQuaid.

Postoje tri glavna dijela planiranja održivog poslovnog modela za Vaše rješenje zasnovano na prirodi pomoću dizajna poslovnog modela.

1. Prijedlog vrijednosti: koju vrijednost ili prednosti nudi rješenje zasnovano na prirodi?

Ekološke, društvene i ekonomske koristi koje bi rješenje zasnovano na prirodi moglo proizvesti, treba razmotriti pojedinačno. Važno je razmotriti kompromise između vrijednosnih prijedloga. Na primjer, povećani ekonomski prihodi od turista u urbanim šumama mogu dovesti do smanjenja vrijednosti životne sredine kao što je stvaranje negativnog uticaja na biološku raznolikost.

2. Stvaranje vrijednosti i isporuka vrijednosti:

U ovom dijelu modela pitamo ko su glavni korisnici rješenja zasnovanih na prirodi? To mogu biti direktni korisnici kao što su krajnji korisnici parka ili mogu biti indirektni korisnici; na primjer, mnogi građani koji ne žive u neposrednoj blizini parka bi imali koristi od bolje kvalitete zraka.

Ko su ključni partneri potrebni za pružanje svih prednosti rješenja zasnovanog na prirodi? Da bi se postigao maksimalni učinak, mnogi partneri izvan gradskih vijeća će možda morati biti uključeni, od grupa u zajednici, do pružalaca zdravstvenih usluga, do lokalnih preduzeća. Dugoročno gledamo na potencijalne strukture zajedničkog upravljanja za rješenja zasnovana na prirodi.

Koje su ključne aktivnosti i resursi potrebni za pružanje rješenja zasnovanih na prirodi? Ovisno o vrsti rješenja zasnovanog na prirodi, različita stručnost i resursi mogu biti potrebni za isporuku.

Connecting Nature vodič za tehnička rješenja pruža gradovima korisne smjernice za izgradnju boljeg razumijevanja lokalnog konteksta (u smislu ekoloških i potreba ekosistemskih usluga).

3. Ostvarivanje vrijednosti:

U ovom završnom dijelu dizajna, organizacije se podstiču da razmotre koji su troškovi povezani s pružanjem ključnih aktivnosti rješenja zasnovanog na prirodi?

Postoje li potencijalni načini za smanjenje ovih troškova – na primjer kroz saradnju sa volonterima ili korištenje tehnika kao što je permakultura?

Kako se može ostvariti vrijednost rješenja zasnovanih na prirodi? To bi se, na primjer, moglo učiniti direktno, naplatom za zelene zidove ili krovove krajnjim korisnicima, ili indirektno, smanjenjem zdravstvenih troškova "propisivanjem prirode" za zdravstvene probleme, ili ograničavanjem povećanog poreza na imovinu zbog viših cijena kuća povezanih s blizinom visokokvalitetnih zelenih površina.

Connecting Nature vodič za procjenu uticaja pruža vrijedne smjernice o ostvarivanju vrijednosti.

Projekti koriste dizajn poslovnoga modela rješenja zasnovanog na prirodi za istraživanje poslovnih modela.

Izvor: Eklipse

Korak 3: Osiguravanje finansiranja.

Dizajn poslovnog modela rješenja zasnovanih na prirodi je alat za planiranje koji pomaže identifikovati potencijalne partnere i izvore financiranja. Sljedeći korak je uspostavljanje akcionog plana za praćenje i uspostavljanje kontakta sa ovim partnerima i osiguranje identifikovanih izvora finansiranja.

Često je ključni izazov u ovoj fazi pronalaženje osoba koji poznaju rješenja zasnovana na prirodi i finansiranje. Često je takvo znanje „siloirano“ u odjelima ili organizacijama, pa je važno izgraditi saradnju ili interno razvijati kapacitete kako bi se pristupilo novim partnerima i kako bi se ponudili novi izvori finansiranja.

Ovaj korak tipično uključuje:

- Istraživanje mogućnosti za sufinansiranje rješenja zasnovanih na prirodi sa različitim odjelima ili agencijama javnog sektora.
- Pripremu molbi/ponuda za finansiranje. Ovo može uključivati finansiranje javnog sektora, poput lokalne, nacionalne ili EU mogućnosti finansiranja putem grantova ili poput finansiranja koje dolazi od dobrotvornih i filantropskih organizacija.
- Razvoj i postavljanje novih instrumenata za stimulisanje ulaganja u rješenja zasnovana na prirodi, npr. porezi i subvencije.
- Angažovanje investitora iz privatnog sektora i trećeg sektora radi istraživanja novih izvora finansiranja.

Istraživanja pokazuju da mnoge organizacije zavise od istih izvora finansiranja. U skladu sa mogućnostima identifikovanim u platnu poslovnog modela, važno je istražiti nove izvore finansiranja koji se odnose na različite prednosti rješenja zasnovanih na prirodi.

Na primjer, mogućnosti finansiranja zaštite životne sredine mogu omogućiti isporuku rješenja zasnovanih na prirodi koja se bore protiv zagađenja zraka ili povećavaju biološku raznolikost; finansiranje zdravlja i dobrobiti može biti dostupno u zamjenu za podršku ranjivim grupama; korporativne finansije mogu se koristiti za rješenja zasnovana na prirodi koja ispunjavaju obaveze korporativne društvene odgovornosti ili šeme karbonskih kredita, na primjer.

Studija slučaja: Hibridni model finansiranja javnog sektora za igrališta u prirodi u Poznanu (Poljska)

U Poznanu je razvijen hibridni model finansiranja za više od 40 razvijenih igrališta orijentisanih na prirodu. To uključuje dogovor sa predškolskim ustanovama da se njihov teren stavi na raspolaganje kao prostor za mala rješenja zasnovana na prirodi.

Troškovi dizajna, planiranja i razvoja ovih rješenja zasnovanih na prirodi finansiraju se kombinacijom sredstava iz različitih odjela javnog sektora i budžeta zajednice.

Troškove tekućeg održavanja i upravljanja tada preuzimaju upravnici vrtića koji imaju pristup direktnim i nenovčanim doprinosima iz različitih izvora za pokrivanje tekućih troškova upravljanja.

Connecting Nature tim sada proaktivno traži slične mogućnosti sa drugim odjelima kao što su zdravstvo ili Odjeljenje za poslovne aktivnosti i poljoprivredu u vezi sa parcelama

KORISTAN RESURS!

Katalog pristupa finansiranju rješenja zasnovanih na prirodi u gradovima

EU projekat GrowGreen ponudio je koristan sažetak pristupa finansiranju rješenja zasnovanih na prirodi.

Ovaj dokument uključuje studije slučaja različitih instrumenata koji bi mogli generirati finansiranje za rješenja zasnovana na prirodi, kao što su instrumenti „zelenog finansiranja“ (ili zasnovani na dugu); instrumenti zasnovani na tržištu (npr. korisničke naknade, porezi, subvencije, poreski rabati, sistemi za trgovanje kreditima, kompenzacije za

preostale uticaje na biološku raznolikost/zelenu infrastrukturu (GI); i plaćanja za usluge ekosistema (PES), javno-privatna partnerstva, transferi imovine zajednice i još mnogo toga.

Izvor: Trinomics i IUCN, 2019. Pristupi finansiranju rješenja zasnovanih na prirodi u gradovima. Radni dokument pripremljen u okviru Horizont 2020 projekta GrowGreen

Korak 4: Mjerenje utjecaja i povrata ulaganja

Mjerenje uticaja i povrata ulaganja iz rješenja zasnovanih na prirodi sv e je važnije za sve vrste investitora – finansijere grantova iz javnog sektora, filantrope i dobrotvorne organizacije, a posebno za uticajne investitore.

Neuspjeh u mjerenju uticaja se obično identifik uje kao jedna od glavnih slabosti koja ometa šire prihvatanje i finansiranje rješenja zasnovanih na prirodi. Za rješavanje ovog izazova, organizacijama se snažno savjetuje da se upute na **Connecting Nature okvir za procjenu uticaja** koji podržava gradove u razvoju r obusnih planova praćenja i evaluacije za rješenja zasnovana na prirodi od faze planiranja pa sve do upravljanja.

Ovaj vodič pomaže gradovima i zajednicama da razmisle o tome kakve uticaje trebaju očekivati od

rješenja zasnovanih na prirodi, a posebno kako uskladiti očekivane uticaje sa strateškim ciljevima grada ili zajednice. Date su smjernice o tome kako odabrati odgovarajuće indikatore i kako sastaviti plan podataka koji mjeri rezultate u odnosu na osnovne podatke. Connecting Nature gradovi su smatrali da je izuzetno korisno razmišljati o onome što su naučili kroz proces razvoja novih modela finansiranja, upravljanja i poslovanja za rješenja zasnovana na prirodi.

Ovaj proces je veoma nov za mnoge gradove i često uključuje pokušaje i greške.

Kroz proces promišljanja, gradovi ponekad shvate da bi se, s vremenom, ono što bi u početku moglo izgledati kao neuspjeh, na primjer, neuspješna ponuda za podnošenje zahtjeva za grant, moglo pokazati kao dragocjeno iskustvo za izgradnju novih strateških partnerstava.

Connecting Nature vodič o refleksivnom praćenju

daje gradovima i zajednicama korisne smjernice o tome kako da odraze i prilagode svoje strategije finansiranja i poslovnog modela stalnom razvoju lokalnog konteksta i zahtjeva.

Međutim, treba napomenuti da je pri prelasku s lokalizovanog primjera rješenja zasnovanog na prirodi na povećanje ili skaliranje, važno prilagoditi rješenje novom području i tehničkom dizajnu i mjerilu tog područja, a ne samo replikovanje generičkog rješenja.

Dijeleći uspjehe u vezi s pružanjem pogodnosti prilagođenih lokalnim potrebama, nadamo se da će i drugi koji su uključeni u procese stvaranja grada ili razvoja zajednice usvojiti slične pristupe, promovirajući široko usvajanje gradivnih blokova **Connecting Nature okvira** u odjelima gradske ili lokalne uprave i eksterne zainteresovane strane.

4 | Dodatni resursi

Istraživanje i praksa finansiranja i poslovni modeli za rješenja zasnovana na prirodi su relativno nova oblast. Međutim, posljednjih godina pojavilo se mnogo korisnih uvodnih webinaru i alata za usmjeravanje:

Uvodni webinaru:

- UrbanByNature webinar o finansiranju i poslovnim modelima za rješenja zasnovana na prirodi: <https://www.youtube.com/watch?v=guCvd1IWMVQ>
- EIB (2020), Ulaganje u prirodu – Serijal webinaru: <https://www.eib.org/en/events/webinar-series-investing-in-nature-part-4>

Katalozi finansijskih instrumenata:

- Trinomics i IUCN (2019), Pristupi finansiranju rješenja zasnovanih na prirodi u gradovima. Pripremljen radni dokument u okviru Horizont 2020 projekta GrowGreen. Dostupno na: <http://growgreenproject.eu/approaches-financing-nature-based-solutions-cities/>
- UN-Habitat (2017), Priručnik za finansije za gradske lidere; 2. izdanje: Poboljšanje općinskih finansija za pružanje boljih usluga. Nairobi: Program Ujedinjenih nacija za ljudska naselja. Dostupno na: <https://unhabitat.org/books/finance-for-city-leaders-handbook-2nd-edition/>

Kompleti alata za poslovni model i drugi resursi:

- Priručnik Connecting Nature vodič o platnu za poslovne modele rješenja zasnovanih na prirodi: Dostupno na <https://connectingnature.eu/financing-and-business-models>
- Naturvation Poduzimanje akcije za urbanu prirodu, katalog poslovnih modela za rješenja zasnovana na urbanoj prirodi i alat za dijalog Business Model Puzzle. Dostupno na <https://www.naturvation.eu/businessmodels>
- MyParkScotland komplet resursa za Crowdfund: Dostupno na <https://www.mypark.scot/get-involved/crowdfunding-resource/>

Druga korisna dokumentacija:

- Almassy, D, Pinter, L, Rocha, S, Naumann, S, Davis, M, Abhold, K, Bulkeley, H (2018), Urban Nature Atlas: Urban Nature Atlas: Baza podataka rješenja zasnovanih na prirodi u 100 evropskih gradova. Dostupno na https://naturvation.eu/sites/default/files/result/files/urban_nature_atlas_a_database_of_nature-based_solutions_across_100_european_cities.pdf
- EEA (2017), Finansiranje urbane adaptacije na klimatske promjene, EEA izvještaj br. 2/2017, Evropska agencija za životnu sredinu. Dostupno na: <https://www.eea.europa.eu/publications/financing-urban-adaptation-to-climate-change>
- Toxopeus, H & Friedemann, P (2017). Karakterizacija rješenja zasnovanih na prirodi iz poslovnog modela i perspektive finansiranja (Naturvation: Isporučivo 1.3 Broj V, izdanje. Dostupno na https://naturvation.eu/sites/default/files/news/files/naturvation_characterizing_nature-based_solutions_from_a_business_model_and_financing_perspective.pdf

